

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2009

V. volební období

968

Vládní návrh

na vydání

zákona

kterým se mění zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů)

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2009,

kterým se mění zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů)

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

V § 6 odst. 4 zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů), se věta druhá nahrazuje větou „Ustanovení věty první se nepoužije pro stanovení výkupních cen pro následující kalendářní rok pro ty druhy obnovitelných zdrojů, u kterých je v roce, v němž se o novém stanovení výkupních cen rozhoduje, dosaženo návratnosti investic kratší než 11 let; Úřad při stanovení výkupních cen postupuje podle odstavců 1 až 3.“.

Čl. II

Přechodné ustanovení

Poprvé Úřad postupuje podle § 6 odst. 4 věty druhé zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů), ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, při stanovení výkupních cen pro zdroje uváděné do provozu v roce 2011.

Čl. III

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

Důvodová zpráva

Obecná část

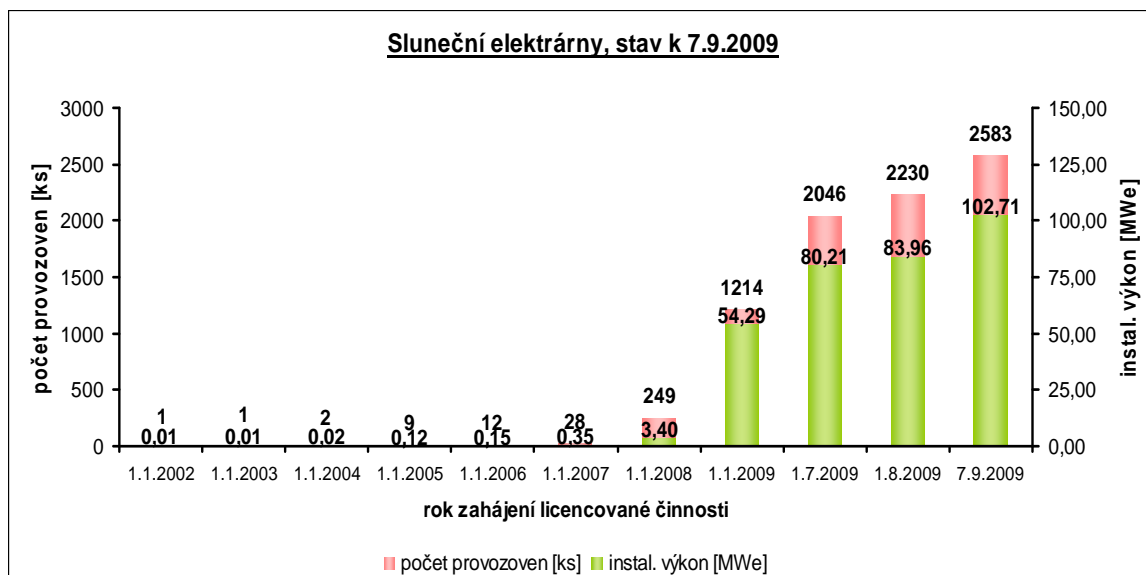
Podporou výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie je ze zákona č. 180/2005 Sb. pověřen Energetický regulační úřad. V současné době je dramatická situace v případě žádostí o připojení nových fotovoltaických zdrojů k elektrizační soustavě. Nárůst instalovaného výkonu u fotovoltaických zdrojů mezi roky 2007/2008 činil bezmála 1500 % (z původních 3,4 MW na 54,29 MW). Na začátku září tohoto roku dosáhl instalovaný výkon již téměř 103 MW. Provozovatelé regionálních distribučních soustav předpokládají, že do konce roku 2009 bude připojeno a uvedeno do provozu minimálně dalších 250 MW. Alarmující jsou zejména požadavky na rezervaci kapacity pro připojení fotovoltaických zdrojů. Souhlas s připojením fotovoltaických zdrojů již byl příslušnými distribučními společnostmi v ČR vydán na více než 2000 MW.

Obrovský zájem investorů o fotovoltaiku je dán zejména výrazným meziročním poklesem měrných investičních nákladů těchto zdrojů v důsledku snížení cen fotovoltaických panelů o více než 40 %. Energetický regulační úřad však nemůže na tento stav reagovat příslušným snížením výkupní ceny elektřiny z těchto zdrojů, neboť smí na základě zákona meziročně snížit výkupní cenu elektřiny pro nové zdroje pouze o 5 %. Díky tomu dochází k velmi významnému zvýhodnění nově budovaných fotovoltaických elektráren oproti ostatním druhům obnovitelných zdrojů, u kterých je podpora stanovena optimálně.

Vzniklá situace též vede ke spekulativní blokaci připojovacích kapacit na úrovni distribučních soustav. Z tohoto důvodu již není možné na výrazné části území České republiky v dohledné době vydat kladné stanovisko k žádosti o připojení pro jakékoliv žadatele. To se týká nejen obnovitelných zdrojů, ale i zdrojů pro kombinovanou výrobu elektřiny a tepla.

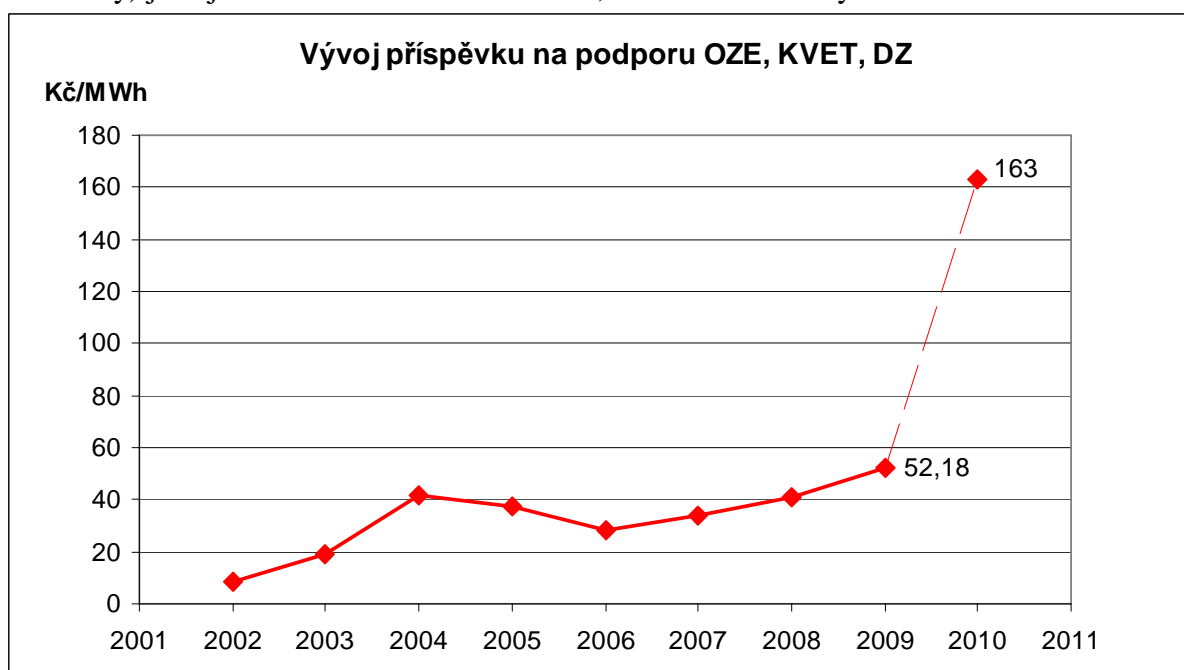
V neposlední řadě je třeba zdůraznit finanční a sociální aspekt celého problému, kdy nastalý nekontrolovatelný rozvoj fotovoltaických zdrojů již nyní znamená, že všichni zákazníci v České republice odebírající elektřinu, včetně domácností, státní správy a samospráv, budou v roce 2010 přispívat speciálně na nové fotovoltaické zdroje částkou více než 3 mld. Kč, přičemž celkový fond na podporu všech druhů obnovitelných zdrojů pro rok 2008 činil 2,658 mld. Kč. Lze též zjednodušeně konstatovat, že se všem zákazníkům v České republice pouze z titulu rozvoje fotovoltaiky zdraží elektřina pro rok 2010 o cca 50 Kč/MWh.

Nárůst instalovaného výkonu ve fotovoltaice představuje následující graf č. 1.

Graf č. 1 Vývoj počtu instalací a instalovaného výkonu fotovoltaických elektráren (zdroj: ERÚ)

Vzniklá situace též vede nejen k reálné, ale také spekulativní blokaci připojovacích kapacit pro výstavbu nových zdrojů na úrovni distribučních soustav, která je způsobena velkým množstvím žádostí na výstavbu velkých fotovoltaických zdrojů (řádově i desítky MW) na celém území České republiky. Důsledkem těchto blokad nemohou provozovatelé distribučních soustav v některých lokalitách vydávat kladné stanovisko k žádosti o připojení pro nové zdroje. Tuto skutečnost ilustruje níže uvedený graf, který zachycuje obrovský nárůst žádostí o připojení z fotovoltaických zdrojů v distribučních soustavách ČEZ Distribuce, a. s., a E.ON Distribuce, a. s. Zatímco za celý rok 2006 požádalo o připojení fotovoltaických elektráren v těchto distribučních soustavách 67 žadatelů, jenom za první pololetí roku 2009 museli provozovatelé distribučních soustav vyřídit 4417 žádostí o připojení fotovoltaických elektráren. Z grafu je patrné, že počet žádostí o připojení z ostatních obnovitelných zdrojů energie (větrné elektrárny, bioplynové stanice, zdroje spalující biomasu a malé vodní elektrárny) je nejenom několikanásobně menší, ale hlavně setrvalý bez extrémního nárůstu.

Prudký rozvoj fotovoltaických zdrojů má nepříznivý vliv i na řízení celé elektrizační soustavy. Výroba elektrické energie z fotovoltaiky (obdobně jako z větrných elektráren) se na rozdíl od ostatních obnovitelných zdrojů energie (bioplynové stanice, spalování biomasy, malé vodní elektrárny) obtížně předpovídá.

V současné době je např. v oblastech rozvoden Sokolnice a Slavětice na jihu Moravy plně vyčerpána kapacita pro připojení nových zdrojů a to především z důvodů transformačních vazeb mezi přenosovou a distribuční soustavou. Další připojování výrobních zdrojů v těchto oblastech by v současné době mělo negativní vliv na kvalitu dodávky elektrické energie nejenom pro všechny konečné zákazníky v těchto oblastech, ale i v blízkém okolí (např. Brno). Obdobné technické problémy nastávají na řadě míst v České republice. Díky své nahodilé dodávce elektřiny do soustavy, způsobené proměnlivou intenzitou slunečního záření v průběhu jednotlivých dnů, vyvolávají fotovoltaické zdroje další vícenásobné náklady na řízení soustavy a budování záložních zdrojů, které musí dodávku elektrické energie zabezpečit v době nepříznivých přírodních podmínek fotovoltaických zdrojů. Tyto náklady pak hradí opět všichni zákazníci v rámci platby za tzv. systémové služby. S rozvojem fotovoltaických elektráren budou tyto náklady narůstat.

Závěrem je nutné konstatovat, že Energetický regulační úřad aktivně podporuje výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů, podpora však musí být nastavena tak, aby její výše respektovala reálné technicko-ekonomické parametry jednotlivých druhů obnovitelných zdrojů energie a zároveň byla přiměřeně atraktivní pro investory.

S ohledem na nekontrolovatelný rozvoj fotovoltaiky je proto nutné dosáhnout určitých změn v samotném systému podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů. Je nutné si uvědomit, že nepřiměřený rozvoj fotovoltaiky ve svém důsledku znamená plýtvání prostředků konečných zákazníků, které by mohly být investovány do podpory rozvoje mnohem efektivnějších obnovitelných zdrojů.

Je tedy potřeba odpovídajícím způsobem upravit použití ustanovení § 6 odst. 4, které v tuto chvíli znemožňuje Energetickému regulačnímu úřadu smysluplně reagovat na propad investičních nákladů odpovídajícím poklesem výkupní ceny elektřiny z obnovitelných zdrojů meziročně o více než 5 %.

Z výše uvedených důvodů navrhuje změnit odstavec 4 v § 6 zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie.

Cíle navrhované úpravy

- Navrhované znění umožní úřadu s účinností od 1.ledna 2011 upravit ceny pro fotovoltaiku do souladu s principy používanými pro ostatní druhy obnovitelných zdrojů, čímž se odstraní současná diskriminace ostatních druhů obnovitelných zdrojů.
- Investoři se v dostatečném časovém předstihu mohou připravit na úpravu podmínek pro investování, čímž by se mělo zcela eliminovat riziko možných žalob na ČR ohledně ochrany investic.

- V nejbližší možné době (2011) dojde k omezení přeplácení fotovoltaiky ze strany konečných zákazníků.
- Provozovatelé distribučních soustav a provozovatel přenosové soustavy obdrží po zrealnění výkupních cen relevantní požadavky na investice do sítí. Dnešní přemrštěné požadavky vyvolávají investice v řádu desítek mld. Kč, které by se musely promítnout do regulovaných cen pro konečné zákazníky.

Soulad navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaný zákon je v souladu s ústavním pořádkem ČR a účel zákona o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů se nemění.

Soulad navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami a s právem Evropské unie

Navrhovaná úprava není v rozporu s právem EU, které v této oblasti poskytuje volnost vnitrostátnímu zákonodárci, a je proto slučitelná s právem EU. Není v rozporu ani s dalšími smlouvami, kterými je Česká republika vázána.

Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty

Navrhovaná úprava nemá zásadní dopad na státní a na ostatní veřejné rozpočty, nepřímo má dopad v tom smyslu, že může dojít k pozvolnému snížení počtu výstavby slunečních elektráren na obecních pozemcích a tím i k mírnému snížení příjmů obcí za pronájemy obecních pozemků. Další nepřímý dopad je pozitivní, protože nebude neúměrně narůstat regulovaná složka ceny elektřiny, čímž se nebudou zvyšovat náklady státního rozpočtu a obecních rozpočtů za nákup elektrické energie.

Zvláštní část

K čl. I:

Navrhované znění umožní úřadu s účinností od 1. ledna 2011 upravit ceny pro fotovoltaiku do souladu s principy používanými pro ostatní druhy obnovitelných zdrojů, čímž se odstraní současná diskriminace ostatních obnovitelných zdrojů energie a k omezení přeplácení fotovoltaiky ze strany konečných zákazníků.

K čl. II:

Tímto ustanovením se řeší možnost stanovení cen podle navrhovaného ustanovení během roku 2010 s účinností pro rok 2011.

V Praze dne 16. listopadu 2009

předseda vlády

ministr průmyslu a obchodu

**Platné znění částí zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů s vyznačením
navrhovaných změn**

Zákon č. 180/2005 Sb.

§ 6

Výše cen za elektřinu z obnovitelných zdrojů a zelených bonusů

(1) Úřad stanoví vždy na kalendářní rok dopředu výkupní ceny za elektřinu z obnovitelných zdrojů (dále jen „výkupní ceny“) samostatně pro jednotlivé druhy obnovitelných zdrojů a zelené bonusy tak, aby

a) byly vytvořeny podmínky pro naplnění indikativního cíle podílu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů na hrubé spotřebě elektřiny ve výši 8 % v roce 2010 a

b) pro zařízení uvedená do provozu

1. po dni nabytí účinnosti tohoto zákona bylo při podpoře výkupními cenami dosaženo patnáctileté doby návratnosti investic za podmínky splnění technických a ekonomických parametrů, kterými jsou zejména náklady na instalovanou jednotku výkonu, účinnost využití primárního obsahu energie v obnovitelném zdroji a doba využití zařízení a které jsou stanoveny prováděcím právním předpisem,

2. po dni nabytí účinnosti tohoto zákona zůstala zachována výše výnosů za jednotku elektřiny z obnovitelných zdrojů při podpoře výkupními cenami po dobu 15 let od roku uvedení zařízení do provozu jako minimální se zohledněním indexu cen průmyslových výrobců; za uvedení zařízení do provozu se považuje též ukončení rekonstrukce technologické části stávajícího zařízení, změna paliva, nebo ukončení modernizace, zvyšující technickou a ekologickou úroveň stávajícího zařízení,

3. před dnem nabytí účinnosti tohoto zákona byla po dobu 15 let zachována minimální výše výkupních cen stanovených pro rok 2005 podle dosavadních právních předpisů se zohledněním indexu cen průmyslových výrobců.

(2) Při stanovení výše zelených bonusů Úřad přihlíží též k zvýšené míře rizika uplatnění elektřiny z obnovitelných zdrojů na trhu s elektřinou.

(3) Při stanovení výkupních cen a zelených bonusů Úřad vychází z odlišných nákladů na pořízení, připojení a provoz jednotlivých druhů zařízení včetně jejich časového vývoje.

(4) Výkupní ceny stanovené Úřadem pro následující kalendářní rok nesmí být nižší než 95 % hodnoty výkupních cen platných v roce, v němž se o novém stanovení rozhoduje. ~~Toto ustanovení se poprvé použije pro ceny stanovené pro rok 2007.~~ **Ustanovení věty první se nepoužije pro stanovení výkupních cen pro následující kalendářní rok pro ty druhy obnovitelných zdrojů, u kterých je v roce, v němž se o novém stanovení výkupních cen rozhoduje, dosaženo návratnosti investic kratší než 11 let; Úřad při stanovení výkupních cen postupuje podle odstavců 1 až 3.**